

ISU FIQH MUNAKAHAT GOLONGAN ORANG KURANG UPAYA: SATU ANALISIS HUKUM

Azman Ab Rahman¹

Amzan Satiman²

Hussein Azeemi Abdullah Thaidi³

Muhamad Firdaus Ab Rahman⁴

Abstrak

Di dalam Islam, institusi keluarga yang dibina atas asas perkahwinan merupakan komponen yang paling penting dalam sesebuah masyarakat. Perkahwinan juga merupakan wasilah yang utama dalam menjaga maqasid Syariah, khususnya *hifz al-nasl* (penjagaan keturunan). Rasa ingin berkahwin adalah naluri manusiawi yang difitrahkan oleh Allah demi memastikan kelangsungan keturunan. Ia juga merupakan hak kemanusiaan yang perlu dipenuhi dan dipelihara tanpa mengira sama ada seseorang itu sempurna sifat atau sebaliknya. Walau bagaimanapun, timbul persoalan dan kesamaran tentang bagaimana Syariat Islam menyantuni permasalahan perkahwinan yang dialami oleh golongan Orang Kurang Upaya (OKU). Sehubungan itu, artikel ini akan mengenalpasti isu-isu fiqh munakahat yang terkait dengan golongan OKU. Permasalahan talak dan fasakh dikaji dengan mendalam kerana ia adalah permasalahan dominan dalam munakahat. Kajian yang bersifat kualitatif ini mengaplikasikan kaedah kepustakaan dan analisis teks secara konsisten. Kajian mendapati di sana terdapat beberapa isu munakahat yang perlu diberi perhatian khusus. Beberapa kelonggaran, tatacara, dan syarat-syarat khusus yang digariskan dalam fiqh munakahat yang melibatkan golongan OKU juga perlu dipertimbangkan. Dapatan kajian ini boleh dijadikan panduan dan rujukan kepada peguam Syar'ie, mahkamah Syariah, organisasi kebajikan dan agensi kerajaan dalam membuat dasar dan mendepani isu-isu OKU. Kajian lanjutan boleh mengambilkira elemen kajian lapangan yang bersifat kuantitatif dengan melibatkan populasi OKU dalam rangka untuk memahami realiti dan permasalahan munakahat OKU dengan lebih terperinci.

Kata Kunci: OKU, muamalat, talak, fasakh, *masalah*.

¹ Profesor Madya, Fakulti Syariah dan Undang-Undang, Universiti Sains Islam Malaysia, 71800 Nilai, Negeri Sembilan.

² Pensyarah, Fakulti Syariah dan Undang-Undang, Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor, 43000, Kajang, Selangor

³ Pensyarah Kanan, Fakulti Syariah dan Undang-Undang, Universiti Sains Islam Malaysia, 71800 Nilai, Negeri Sembilan.

⁴ Pensyarah Kanan, Fakulti Syariah dan Undang-Undang, Universiti Sains Islam Malaysia, 71800 Nilai, Negeri Sembilan.

1. Pendahuluan

Perkahwinan merupakan sunah Nabi Muhammad SAW dan anugerah yang diberikan oleh Allah SWT kepada manusia untuk meneruskan kelangsungan manusia di atas muka bumi. Allah SWT juga menjadikan manusia terdiri daripada pelbagai latar belakang dan kemampuan. Ada manusia yang diciptakan oleh Allah SWT dalam keadaan yang cukup sifat dan sebaliknya. Walau apa-apa pun kekurangan mereka, golongan ini masih mempunyai hak untuk hidup berpasangan. Hak mereka tidak pernah dilupakan dalam Islam, malah mereka diberikan kelonggaran dalam kehidupan untuk beribadah mengikut kemampuan. Begitu juga dalam aspek perkahwinan, hak mereka tidak pernah diabaikan. Ia penting kerana mereka juga adalah sebahagian daripada anggota masyarakat dan supaya mereka boleh turut sama berperanan di dalam mewujudkan masyarakat yang harmoni. Artikel ini akan mengupas tentang isu-isu perkahwinan dengan menjadikan permasalahan fasakh dan talak sebagai fokus perbincangan utama.

2. Pelaksanaan Fasakh bagi OKU

Fasakh ialah pembatalan pernikahan disebabkan oleh sesuatu sifat yang dibenarkan syarak, misalnya, perkahwinan suami isteri yang difasakhkan oleh kadi disebabkan oleh suaminya tidak mampu memberi nafkah kepada isterinya. Fasakh tidak boleh mengurangkan bilangan talaknya. Fasakh hanya boleh dituntut oleh isteri sekiranya terdapat beberapa sebab atau kecacatan yang terdapat pada pihak suaminya.

Mengikut mazhab Shafie, seorang isteri boleh menuntut fasakh melalui kadi atau mahkamah disebabkan oleh kekurangan suaminya seperti gila (berkekalan atau sekejap), penyakit kusta, penyakit sopak, penyakit yang menghalang mereka daripada melakukan persetubuhan, suami tidak mampu memberi nafkah belanja kepada isterinya seperti makan dan minum serta tempat tinggal, pakaian, memberi mahar dengan cara tunai sebelum bersetubuh kerana kepapaan atau muflis atau sebagainya, suami tidak bertanggungjawab dengan meninggalkan isterinya terlalu lama dan tidak memberi khabar berita, suami yang menzalimi dan memudaratkan isterinya, suami yang fasik serta melakukan maksiat terhadap Allah dan tidak menunaikan kewajipan kepada Allah, dan murtad salah seorang dari suami atau isteri.

Isu Pertama: Fasakh Pengantin OKU Buta

Ketika membincangkan isu pengantin OKU buta, mereka menimbulkan satu persoalan sama ada pasangan yang normal boleh menfasakhkan akad perkahwinan semata-mata disebabkan pasangannya buta. Terdapat dua pendapat dalam isu ini:

(a) Pendapat pertama

Perkahwinan tidak boleh dibatalkan oleh sebab pengantin buta, melainkan jika pasangannya mensyaratkan supaya dia hanya berkahwin dengan orang normal. Dalam keadaan ini, pasangannya boleh menuntut penceraian disebabkan syarat yang diletakkannya gagal

dipenuhi. Pendapat tersebut ialah pendapat majoriti ulama, iaitu mazhab Maliki, Syafi'i dan Hanbali (Malik, 1995; al-Nawa-wi, 1997; Ibn Qudamah, 1972).

Hujahnya:

Pendapat ini menggunakan hujah dari *al-Athar* dan hujah logik. Satu *athar* yang diriwayatkan oleh Ibrahim al-Nakh'i dari Ibn Mas'ud r.a.:

الحرّة لا ترج من عيب

Maksudnya: Seorang perempuan yang merdeka itu tidak boleh ditolak (difasakhkan perkahwinan) dengan sebab keaiban yang ada padanya.

(1348H, Riwayat Ibn Hazm)

Hujah logik akal yang digunakan adalah seperti berikut (Malik, 1995; al-Nawawi, 1997; Ibn Qudamah, 1972):

- (i) Buta tidak menghalang berlakunya persetubuhan yang menjadi faktor sebenar perkahwinan. Maka, perkahwinan tidak boleh difasakhkan.
- (ii) Sebab-sebab yang membolehkan perkahwinan difasakhkan hanya boleh ditentukan melalui wahyu, ijmak atau qias. Ketiadaan dalil, ijmak dan qias menjadi buta bukan sebagai salah satu sebab yang membolehkan perkahwinan difasakhkan.
- (iii) Buta dan tempang tidak boleh diqiaskan dengan keaiban-keaiban lain yang telah disebutkan dalam nas al-Quran dan hadis Nabi SAW kerana terdapat perbezaan yang ketara.
- (iv) Perkahwinan tidak boleh difasakhkan melainkan jika isteri mempunyai empat keaiban ini iaitu gila, sopak, kusta dan lubang faraj tertutup. Manakala buta tidak termasuk dalam empat sifat ini.
- (v) Seorang lelaki apabila ingin berkahwin, dia mestilah mendapatkan maklumat yang jelas mengenai bakal isterinya. Namun, jika dia mendapat maklumat yang salah tetapi keaiban tersebut bukan dari empat keaiban yang disebutkan dalam al-Quran dan hadis.
- (vi) Perkahwinan tidak sama seperti jual beli. Maka, *khiyar* tidak diberikan kepada lelaki jika keaiban itu hanya pada tubuh badan isterinya sahaja.
- (vii) Persetubuhan bersama pasangan yang buta ialah satu perkara yang boleh berlaku, maka dia tidak memfasakhkan isterinya.

(b) Pendapat kedua

Perkahwinan boleh dibubarkan dengan sebab pasangan buta dan syarak memberikan kepadanya hak untuk memfasakhkan perkahwinan atau tidak.

Pendapat ini adalah daripada Umar bin al-Khattab ra, Ibn ‘Abbas ra, Ibn Qayyim dan sebahagian fuqaha mazhab Syafi’i (Ibn Hazm, 1348H; Ibn Qayyim, 1995).

Disebutkan dalam *al-Mudawwanah*:

Apakah pendapat engkau jika seorang lelaki berkahwin dengan seorang perempuan dalam keadaan dia tidak mengenalinya, lalu tiba-tiba didapati isterinya itu seorang yang buta, kudung, tempang atau gila sementara? Imam Malik menjawab: Keaiban yang ada pada pengantin perempuan tidak boleh menjadi sebab perkahwinan difasakhkan melainkan keadaan-keadaan yang telah aku sebutkan sebelum ini. Apakah pula pendapat engkau jika seorang lelaki berkahwin dengan seorang perempuan buta tetapi dia telah mensyaratkan isterinya mestilah seorang yang normal? Adakah dia boleh memfasakhkan akad perkahwinan tersebut? Jawab Imam Malik: Ya, dia boleh memfasakhkan perkahwinan tersebut tetapi dia tidak boleh menuntut semula mahar yang telah diberikan (Malik, 1995).

Imam al-Nawawi pula menyebutkan dalam *al-Majmu’*:

*Jika seorang lelaki berkahwin dengan seorang wanita kerana menyangka bakal pasangannya itu seorang yang cantik, masih muda, kaya dan anak dara, namun selepas berkahwin, dia mendapati isterinya seorang yang tua, hodoh, miskin dan buta, maka dia tidak boleh memfasakhkan akad perkahwinan melainkan jika isterinya mempunyai penyakit yang memudaratkan seperti sopak, kusta, lubang faraj tersumbat (*al-ratqa*) dan gila. Hal ini kerana perkahwinan bukanlah seperti jual beli dan khiyar tidak diberikan kepada pengantin lelaki jika terdapat kekurangan pada fizikal pasangannya (al-Nawawi, 1997).*

Hujahnya:

Mereka menggunakan hujah logik akal (Ibn Hazm, 1348H; Ibn Qayyim, 1995):

- (i) Saidina ‘Umar al-Khattab pernah menyamakan antara buta dan kusta. Maka, boleh memfasakhkan perkahwinan disebabkan kusta, gila dan buta.
- (ii) Buta ialah satu perkara yang boleh menyebabkan lelaki tidak mahu berkahwin dengan seorang perempuan. Perbuatan menyembunyikan kecacatan buta ini ialah satu penipuan yang dilarang oleh agama.

- (iii) Meletakkan syarat pengantin mestilah bebas daripada sebarang keaiban itu merangkumi buta secara adat.
- (iv) Buta boleh diqiaskan dengan semua keaiban yang menghalang dari tercapainya kasih sayang dan kemesraan.
- (v) Syarat-syarat dalam perkahwinan lebih utama untuk dipenuhi berbanding dengan syarat-syarat dalam jual beli.

(c) Pendapat terpilih

Selepas melihat perbincangan para fuqaha dan hujah-hujah yang telah dibentangkan, pendapat yang terpilih ialah pendapat kedua yang menyatakan perkahwinan boleh difasakhkan, jika pasangannya buta kerana sudah menjadi satu perkara yang dimaklumi bahawa buta boleh mengurangkan *maslahat* sebenar perkahwinan yang bukan sekadar memenuhi tuntutan persetubuhan sahaja. Malah, satu perkara yang perlu diambil berat ialah seorang isteri boleh meraih kasih sayang suami melalui penyediaan makanan dan minuman, selain solekan dan dandanannya pada dirinya. Semua ini sukar dilakukan oleh isteri yang buta.

Nabi SAW telah melarang penjual daripada menyembunyikan kerosakan yang ada pada barangan yang dijualnya, di samping menyuruh orang yang mengetahui kerosakan itu memberitahu kepada pembeli. Maka, sudah semestinya dalam urusan perkahwinan, keaiban bakal isteri juga mestilah diketahui terlebih dahulu. Bukankah Nabi ada memaklumkan kepada Fatimah binti Qays mengenai sifat Mu'awiyah dan Abu Jahl ketika Fatimah meminta pendapat daripada Rasulullah mengenai mereka berdua. Sabda Rasulullah SAW:

أما معاوية فصعلوك لا مال له، وأما أبو جهم فلا يضع عصاه عن عاتقه

Maksudnya: *Adapun Mu'awiyah itu seorang yang miskin dan tiada harta, manakala Abu Jahm seorang yang suka memukul*

(1991 ,Riwayat Muslim)

Hadis ini menekankan bahawa pemberitahuan terhadap keaiban bakal pasangan adalah sangat penting dan wajib. Adapun *athar* yang diriwayatkan oleh Ibrahim al-Nakh'i dari Ibn 'Abbas r.a. itu, ia bertentangan dengan amalan para sahabat yang menolak pasangannya disebabkan keaiban tertentu, selain daripada empat keaiban yang disebutkan dalam nas (al-Shawkani, 1973).

3. Pelaksanaan Talak bagi OKU

Penceraian boleh berlaku dalam pelbagai cara. Penceraian boleh berlaku jika lafaz talak tersebut diucapkan oleh suami kepada isteri ataupun melalui perbuatan dan niat suami untuk menceraikan isterinya. Selain itu, talak juga boleh dizahirkan melalui *kitabah*, iaitu

penulisan dan bentuk isyarat-isyarat yang tertentu. Isu kesahihan talak bagi golongan OKU ini dapat dibincangkan berdasarkan syarat-syarat talak.

Islam tidak mensyaratkan talak dijatuhkan oleh orang yang sempurna anggota. Oleh itu, jika talak dijatuhkan oleh suami yang kurang upaya dari aspek fizikal seperti kudung atau cacat, maka talak yang dijatuhkan itu sah kerana kecacatan tersebut tidak melibatkan kewarasan akal nya dan menghilangkan kelayakannya untuk menjatuhkan talak.

Namun, jika talak dijatuhkan oleh orang yang gila, bodoh atau apa-apa jua penyakit yang mengganggu fungsi dan peranan otaknya, maka para fuqaha menyatakan bahawa talak yang dijatuhkan itu tidak sah kerana kekurangan yang dialami itu melibatkan kewarasannya dan telah menghilangkan kelayakannya untuk menjatuhkan talak kepada pasangan. Tambahan pula, akal ialah pusat taklif. Jika akal seseorang itu bermasalah, maka taklif tersebut akan hilang.

Walau bagaimanapun, jika kegilaan seorang suami itu bersifat sementara (*muaqqatah*), maka talak hanya akan jatuh jika dilafazkan ketika akalnya berada dalam keadaan waras. Jika talak itu dilafazkan ketika dia dalam keadaan gila, maka talak tersebut tidak jatuh. Pengecualian yang sama juga berlaku kepada orang yang sedang tidur (mengigau), melatah, sawan atau pitam kerana kelayakan mereka telah hilang dalam keadaan ini (al-Syafi'i, 2001; al-'Imrani, 2000 & Ibn Qudamah, 1972). Rasulullah SAW bersabda:

كُلُّ طَلَاقٍ جَائِزٌ إِلَّا طَلَاقَ الْمَعْتُوهِ الْمَغْلُوبِ عَلَى عَقْلِهِ

Maksudnya: *Setiap talak yang dijatuhkan itu diterima melainkan jika ia dijatuhkan oleh orang bodoh atau orang yang hilang kewarasan.*

(.t.t ,Riwayat al-Tirmidhi)

Kuasa talak seorang suami juga tidak boleh dipindah milik kepada sesiapa. Oleh itu, orang lain selain suami kepada seseorang isteri tidak boleh menjatuhkan talak bagi pihaknya kerana talak itu berkemungkinan akan memberikan kesan buruk kepada pasangan suami isteri. Menyedari kemudatan ini, Islam tidak membenarkan tindakan-tindakan yang boleh memberikan kesan buruk kepada orang diwakilkan oleh sesiapa.

Isu Ketiga: Talak OKU Bisu

Sekiranya orang yang normal melafazkan talak sama ada secara lafaz yang jelas (*sarih*) atau kiasan (*kinayah*), maka lafaz talak tersebut sah di sisi syarak. Namun, jika orang bisu memberikan isyarat yang membawa maksud talak, adakah isyarat tersebut diterima?

Secara umumnya para fuqaha tidak menerima talak yang dilafazkan oleh orang bisu jika ia tidak membawa maksud yang jelas (Ibn Nujaym, t.t.; al-'Abdari, 1978; al-Syafi'i, 2001; al-Mardawi, t.t.). Namun, jika ia boleh membawa maksud yang jelas, terdapat beberapa pendapat ulama tentang hal ini.

Sebab-Sebab Berlaku Perbezaan Pendapat

Terdapat beberapa sebab yang membawa kepada perbezaan pendapat tentang talak bagi OKU bisu. Ulama berbeza pendapat dalam menentukan *takyif* yang sesuai bagi bahasa isyarat, iaitu terdapat ulama yang berpendapat bahawa isyarat yang jelas mampu menggantikan ucapan, manakala sebahagian ulama pula berpandangan sebaliknya. Perbezaan pendapat ini juga disebabkan oleh sesetengah ulama yang membezakan isyarat daripada orang yang bisu sejak lahir dengan orang normal yang menjadi bisu, manakala sebahagian pula tidak membezakan antara dua kategori ini. Pihak yang tidak membezakan kedua-duanya, akan menerima talak daripada kedua-dua jenis bisu ini. Selain itu, ulama berselisih pendapat dalam membezakan isyarat dan tulisan. Sebahagian ulama menyatakan bahawa tulisan lebih kuat untuk menyampaikan maksud seseorang berbanding dengan isyarat, manakala sebahagian ulama menyatakan sebaliknya.

Pendapat pertama

Pendapat ini merupakan pendapat mazhab Hanafi, iaitu mereka membezakan isyarat yang diberikan oleh orang bisu sejak lahir dengan orang normal yang menjadi bisu. Mereka menerima isyarat talak daripada orang yang bisu sejak lahir dengan syarat, iaitu isyarat tersebut difahami dan disertai dengan suara. Namun, jika isyarat tersebut datang daripada orang normal yang menjadi bisu, maka isyarat talak yang diberikan itu tidak diterima (al-Sarakhsi, t.t.; al-Marghinani, t.t.).

Hujahnya:

Pendapat pertama membezakan antara orang bisu sejak lahir dengan orang normal yang menjadi bisu. Mereka menggunakan hujah yang sama seperti yang telah dibincangkan dalam isu penggunaan isyarat oleh orang bisu semasa akad nikah.

Pendapat kedua

Pendapat ini menerima isyarat talak daripada orang yang bisu dengan syarat, isyarat tersebut boleh difahami. Pendapat ini ialah pendapat mazhab Maliki (Malik, t.t.; al-Shatibi, t.t.; al-Qurtubi, 1967).

Hujahnya:

Pendapat kedua menerima isyarat talak daripada orang bisu. Mereka juga menggunakan hujah yang sama dalam perbincangan penggunaan isyarat oleh orang bisu semasa akad nikah. Namun bagi isu ini, terdapat penambahan hujah qias dan *Maqasid Syariah*.

1- Hujah dari Qias

Isyarat talak oleh orang bisu boleh diqiaskan dengan tiga perkara yang berikut:

- (a) Mengqiaskan isyarat orang bisu yang boleh difahami dengan tulisan. Jika boleh diterima tulisannya dalam urusan talak, maka boleh juga menerima isyaratnya dalam hal ini (al-Sarakhsi, t.t.; al-Buhuti, 1982).
- (b) Mengqiaskan isyarat orang bisu yang boleh difahami dengan ucapan daripada orang normal kerana kedua-duanya mampu menyampaikan maksud sebenar. Jika tidak, seharusnya ditolak isyaratnya secara keseluruhan (Ibn Nujaym, t.t.; al-Saywasi, 1970)
- (c) Mengqiaskan isyarat orang bisu dengan bahasa asing yang boleh digunakan ketika suami mentalakkan isterinya. Jika boleh diterima talak dalam bahasa asing, sedangkan bahasa tersebut perlu diterjemahkan supaya difahami maksud sebenarnya, maka begitu juga dengan isyarat. Dalam sesetengah situasi, bahasa isyarat lebih jelas maksudnya berbanding bahasa asing kerana isyarat boleh difahami oleh semua orang (al-Sarakhsi, t.t.).

2- Hujah dari *Maqasid Syariah*

Penerimaan isyarat talak yang diberikan oleh orang bisu bertujuan meraikan prinsip *Maqasid Syariah* berdasarkan dua perspektif yang berikut:

- a. Orang bisu juga mungkin memerlukan penceraian atau talak berdasarkan firman Allah SWT yang bersifat umum:

الطَّلُقُ مَرَّتَانٍ فَإِمْسَاكَ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحُهُ بِإِحْسَانٍ

Maksudnya: *Talak (yang boleh dirujuk kembali itu hanya) dua kali. Sesudah itu bolehlah ia (rujuk dan) memegang terus (isterinya itu) dengan cara yang sepatutnya atau melepaskan (menceraikannya) dengan cara yang baik.*

(Surah al-Baqarah 2:229)

Jika tidak diterima talak orang bisu, nescaya akan menyulitkan kehidupan mereka sedangkan Islam tidak menganjurkan kesulitan dalam kehidupan penganutnya. Maka, untuk mengelakkan kesulitan ini, adalah lebih baik menerima isyarat talak yang diberikan oleh orang bisu.

- (b) Bahasa isyarat sudah menjadi bahasa rasmi bagi golongan OKU yang bisu. Bahasa isyarat ini boleh dipelajari dengan lengkap di sekolah-sekolah terpilih dan isyarat-isyarat tersebut mampu menjelaskan dan menyampaikan maksud mereka dengan baik.

Pendapat ketiga

Pendapat ini sama seperti pendapat kedua, namun mereka mensyaratkan ia mestilah difahami oleh semua orang. Jika tidak, isyarat talak tersebut dikategorikan sebagai kiasan (*kinayah*) dan isyarat tersebut tidak boleh diterima. Mereka juga tidak membezakan antara orang bisu sejak lahir dengan orang normal yang menjadi bisu. Pendapat ini direkodkan dari mazhab Syafi'i dan Hanbali (al-Shirbini, t.t.; al-Nawawi, t.t.; al-Shirazi, t.t.; al-Buhuti, 1982; Ibn Muflih, t.t.; al-Jawi, t.t.).

Hujahnya:

Pendapat ketiga menerima isyarat talak daripada orang bisu dengan syarat, isyarat tersebut perlu difahami oleh semua orang. Mereka juga menggunakan hujah yang sama seperti yang telah dibincangkan dalam isu akad nikah menggunakan isyarat sebelum ini.

Pendapat keempat

Pendapat keempat tidak menerima talak daripada orang yang bisu yang mampu menulis walaupun isyarat yang diberikan olehnya boleh difahami. Pendapat ini direkodkan daripada sebahagian pengikut mazhab Hanafi (Ibn Nujaym, t.t.; Ibn 'Abidin, 2000).

Hujahnya:

Pendapat keempat tidak menerima isyarat talak daripada orang bisu jika dia mampu untuk menulis. Mereka menyokong pendapat mereka menggunakan hujah logik bahawa penggunaan tulisan lebih kuat untuk menjelaskan maksud seseorang berbanding dengan isyarat. Maka, mudarat akan terangkat dengan bukti yang paling kuat, iaitu dengan tulisan.

Pandangan mereka ini boleh dikritik. Sesetengah pihak menyatakan bahawa jika isyarat daripada mereka boleh digunakan ketika dia tidak mampu menulis, maka isyaratnya masih boleh diterima walaupun dia mampu untuk menulis. Kritikan ini selaras dengan prinsip syarak yang menganjurkan kemudahan untuk umat Islam. Tambahan pula, bahasa isyarat sudah menjadi bahasa rasmi bagi orang bisu untuk menyampaikan maksud mereka.

Pendapat pilihan:

Pendapat yang terpilih ialah pendapat kedua yang menerima isyarat daripada orang bisu selagi isyarat tersebut boleh difahami dengan jelas, tanpa membezakan antara orang bisu sejak lahir atau orang normal yang menjadi bisu dan tanpa membezakan sama ada difahami oleh sesetengah pihak atau semua pihak.

Terdapat dua sebab utama pendapat ini dipilih, iaitu:

- 1- Pendapat ini dapat mengurangkan kesulitan bagi orang bisu kerana dalam keadaan-keadaan tertentu, dia mungkin perlu mentalak isterinya. Firman Allah SWT:

الطَّلُقُ مَرَّتَانٍ فَإِمْسَاكَ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحُهُ بِإِحْسَانٍ

Maksudnya: Talak (yang boleh dirujuk kembali itu hanya) dua kali. Sesudah itu bolehlah ia (rujuk dan) memegang terus (isterinya itu) dengan cara yang sepatutnya atau melepaskan (menceraikannya) dengan cara yang baik.

(Surah al-Baqarah 2:229)

Jika isyarat talak yang difahami daripada orang bisu tidak diterima, maka ia akan menyebabkan persengketaan dalam rumah tangga mereka tidak boleh diselesaikan. Keadaan seperti ini bertentangan dengan prinsip syarak yang memudahkan dan menjauhkan kesulitan.

- 2- Talak yang dilafazkan menggunakan bahasa asing boleh diterima. Maka, adalah lebih utama (*aula*) menerima isyarat talak daripada orang bisu, malah isyarat ini juga berkemungkinan lebih jelas maksudnya berbanding dengan bahasa asing.

Perbuatan talak yang telah berlaku telah menyebabkan kehancuran kepada sebuah keluarga. Apabila sesuatu kegagalan telah berlaku dalam sesebuah ikatan perkahwinan dan pasangan menemui jalan buntu untuk menyelesaikan dan memulihkan kembali hubungan, maka talak ialah jalan terbaik untuk menyelesaikannya sebagaimana yang telah disyariatkan oleh Islam. Syariat Islam telah menetapkan bahawa perbuatan talak ialah sesuatu yang wajib dilaksanakan untuk memenuhi hikmah dan menjaga kemaslahatan antara kedua-dua pihak.

4. Penutup

Perkahwinan adalah merupakan perkara yang amat digalakkan dalam Islam sama ada kepada golongan normal mahupun OKU. Begitu juga penceraian turut berlaku dalam kehidupan rumah tangga. Terdapat pelbagai isu perkahwinan dan penceraian yang perlu difahami apabila melibatkan golongan OKU. Maka, hukum-hukum perkahwinan dan penceraian bagi golongan OKU harus diteliti dan difahami oleh mereka dalam memastikan kebahagiaan dan kesejahteraan hidup rumah tangga kekal sehingga akhir hayat. Perbincangan isu-isu munakahat yang memfokuskan kepada golongan OKU ini amat diharapkan boleh dijadikan panduan dan rujukan kepada semua pihak dalam mempelajari ilmu ini dan menyampaikan ilmu ini kepada kumpulan sasaran.

5. Rujukan

- Al-Nawawi, Abu Zakariyya Muhyi al-Din bin Sharaf. *Al-Majmu' Sharh al-Muhadhdhab*. Jeddah: Maktabah al-Irshad, 1997.
- Ibn Qudamah, Abu Muhammad 'Abdillah bin Ahmad. *Al- Mughni wa Yalihi al-Sharh al-Kabir 'ala Matn al-Muqni'*. Beirut: Dar al-Kutub al-'Arabi, 1972.
- Ibn hazm, 'Ibn Muhammad 'Ali Bin Ahmad Bin sa'id Bin Hazm. *Al-Muhalla*, ed. Ahmad Muhammad Shakir, 1438H.
- Ibn al-Qayyim. 1995. *I'lam al-Muwaqqi'in 'An Rabb al-'Alamin*. Jil. 1. Kaherah: t.p.
- Muslim bin al-Hajjaj, *Sahih Muslim*, Kaherah: Dar al-Hadis., 1991.
- Al-Mubarakfuri, Muhammad 'Abd al-Rahman bin 'Abd a;-Rahim. *Tuhfah al-Ahwadhi bi Sharh Jami' al-Tirmidhi*. Beirut: Dar al-Fikr, t.t.
- Ibn Nujaym, Zayn al-'Abidin bin Ibarhim bin Muhammad bin Muhammad. *Al-Bahr al-Ra'iq Sharh Kanz al-Daqa'iq*. Dar al-Kitab al-Islami li Ihya' wa Nashr al-Turath al-Islami, t.t.
- Al-Mardawi, 'Ala' al-Din Abu al-Hasan 'Ali bin Sulayman, *Al-Insaf fo Ma'rifah al-Rajib min al-Khilaf 'ala Madhhab al-Imam*. Beirut: Dar Ihya' al-Turath al-'Arabi, 1980.
- Al-Marghinani, 'Ali bin Abi Bakr bin 'Abd al-Jalil al-Rushdani. *Al-Hidayah Sharh Bidayah al-Mubtadi*, Kaherah: Maktabah Mustafa al-Babi al-Halabi, t.t.
- Al-Shatibi, Abu Ishaq Ibrahim bin Musa al-Lakhmi al-Gharnati al-Maliki. *Al-Muwafaqat fi Usul al-Shari'ah*, ed 'Abdullah Darraz. Beirut: Dar al-Ma'rifah, t.t.
- Al-Qurtubi, Abu 'Abdillah Muhammad bin Ahmad bin Abi Bakr bin Farh al-Qurtubi al-Ansari al-Khazraji. *Al-Jami'li Ahkam al-Quran*, t.tp, t.t
- Al-Buhuti, Mansur bin Yunus. *Kashshaf al-Qana' 'ala Matn al'-Iqna*. Beirut: Dar al-Fikr, 1982.
- Al-Shirbini, Muhammad Khatib al-Shirbini, *Mughni al-Muhtaj ila Ma'rifah Ma'ani Alfaz al-Minhaj a'la Matn Minhaj al-Talibin al-Nawawi*. Beirut: Dar al-Fikr, t.t.

Al-Shirazi, Abu Ishaq Ibrahim bin ‘Ali bin Yusuf al-Fayruz Abadi al-Shirazi. *Al-Muhadhdhab fi Fiqh al-Imam al-Shaf’i*. Beirut: Dar al-Fikr, t.t.

Ibn Muflih, Abu Ishaq Ibrahim Bin Muhammad Bin ‘Abdullah Bin Muflih al-Hanbali. *Al-Mubdi’ fi Sharh al-Muqni’*. Beirut: al-Maktab al-Islami. 1400H.

Ibn ‘Abidin, Muhammad Amin. *Hashiyah Ibn ‘Abidin*. Beirut: Dar al-Ma’rifah, 2000